

Rapport in het kort

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

Samenvatting

De overheid geeft jaarlijks financiële bijdragen in de vorm van subsidie aan diverse instellingen die diensten verlenen die tot de zorgtaak van de overheid behoren. In de boekjaren 2013 tot en met 2015 heeft de overheid op structurele basis subsidie verleend aan 74 instellingen die per eind 2017 nog steeds gesubsidieerd werden. Aan deze instellingen is in totaal 144 subsidies verstrekt voor een totaalbedrag van NAf 380.619.340.

De overheid dient als subsidieverstrekker toezicht te houden opdat de gesubsidieerde instellingen op zorgvuldige wijze omgaan met de subsidies die zij ontvangen. In de subsidieverordening is dit toezicht voorgeschreven. Bewaakt moet worden dat de instellingen de ontvangen subsidie inderdaad aanwenden om de afgesproken activiteiten uit te voeren. Om de activiteiten te kunnen uitvoeren dienen de instellingen financieel gezond te zijn.

Wij hebben uitgaande van onze taak als de Algemene Rekenkamer Curaçao (hierna: de Rekenkamer) een onderzoek gedaan naar de financiële positie van de gesubsidieerde instellingen en het hierop toegepaste risicomanagement door de overheid. Het onderzoek is uitgevoerd bij 61 van de eerder vermelde instellingen doordat wij van 13 instellingen geen jaarrekeningen hebben ontvangen van de ministeries. Deze instellingen zijn in tabel 3 op bladzijde 15 van het rapport vermeld. Daarnaast konden wij bij één instelling niet alle aspecten onderzoeken omdat de jaarrekening niet volledig was.

Van de instellingen die op basis van de hoogte van hun subsidiebedrag de jaarrekening vergezeld van een controleverklaring moeten indienen, is gebleken dat de meeste instellingen (61%) hieraan hebben voldaan. De jaarrekeningen die niet voorzien zijn van een controleverklaring bieden geen zekerheid over de opgenomen cijfers in deze jaarrekeningen. Voor ons onderzoek zijn deze cijfers dan ook als indicatie gebruikt.

Conclusies

De Rekenkamer concludeert dat doordat de ministeries niet over de jaarrekeningen van alle instellingen beschikken en/of de jaarrekeningen niet voorzien zijn van een (goedkeurende) controleverklaring, de betreffende ministeries niet in voldoende mate toezicht konden uitoefenen op deze instellingen. Ook konden de ministeries hierdoor geen risico's identificeren die ertoe kunnen leiden dat de gesubsidieerde instellingen de ontvangen subsidie niet aanwenden voor het leveren van de met hen overeengekomen diensten.

Ten aanzien van de financiële positie van de onderzochte instellingen concludeert de Rekenkamer dat diverse instellingen per eind 2015 niet aan de liquiditeits- en solvabiliteitsnorm voldeden. In onderstaande tabel is dit zichtbaar gemaakt.

	Norm	Zorgwekkend beneden norm	Te bewaken	Gezond	Onbekend
Liquiditeit	> 1.5	15 (20%)	12 (16%)	33 (45%)	14 (19%)
Solvabiliteit	≥ 25%	17 (23%)	-	43 (58%)	14 (19%)
Liquiditeit en solvabiliteit		16 (22%)			

De instellingen blijken niet voldoende liquide te zijn waardoor zij niet voldoende in staat zijn om aan hun directe (op korte termijn) opeisbare verplichtingen te voldoen. Slechts 45% van de onderzochte instellingen beschikte per eind 2015 over voldoende liquiditeit. Van de resterende 55% beschikt 36% niet over voldoende liquide middelen om hun korte termijn schulden te betalen. Van de resterende 19% beschikten wij niet over informatie. Dit geldt eveneens voor het betalen van de lange termijn verplichtingen. 43 instellingen (58%) vertonen een gezonde solvabiliteitspositie terwijl 17 instellingen (23%) een zorgwekkend positie vertonen. Bij 16 instellingen is zowel de liquiditeit- als de solvabiliteitspositie zorgwekkend.

Het overgrote deel van de instellingen (58%) heeft hoge schulden opgebouwd. De schulden betreffen met name de ingehouden belastingen en sociale lasten die niet of niet tijdig zijn afgedragen. Het openstaande bedrag aan belastingen en sociale premies bedraagt per eind 2015 NAF 13.973.377.

Uit de jaarcijfers blijkt dat 67% van de instellingen voor meer dan 50% van hun baten afhankelijk zijn de subsidie van de overheid. Dit houdt in dat het verlagen van de subsidie door de overheid direct gevolgen heeft voor de financiële positie van deze instellingen. De instellingen met een hoge schuld vertonen ook jaarlijks een negatief of dalend operationeel resultaat. Per eind 2015 hadden deze instellingen wederom een negatief operationeel resultaat. Deze aspecten zijn in onderstaande tabel zichtbaar gemaakt.

Criteria	Zorgwekkende positie			Gezonde situatie	Onbekend
Schulden	Instellingen met schuld per eind 2015	Schuld aan belasting en sociale premie	Instellingen met hoge schuld > Naf 50.000	Instellingen met lage tot geen schuld	Onbekend
	43 (58%)	13.973.377	22 (zijnde 51% van de 43 instellingen)	17 (23%)	14 (19%)
Financiële afhankelijkheid	Volledig afhankelijk van subsidie	Meer dan 75% inkomsten afhankelijk van subsidie	Tussen de 50 en 75% afhankelijk van subsidie	Minder dan 50% afhankelijk van subsidie	Onbekend
	10 (14%)	26 (35%)	13 (18%)	11 (14%)	14 (19%)
Verloop bedrijfsresultaat	Negatief resultaat 2013/ 2014	Negatief resultaat per eind 2015	Resultaat per eind 2015 niet bekend	Positief resultaat	Onbekend
	35 (47%)	26 (35%)	9 (12%)	25 (34%)	14 (19%)

Uit de gehele analyse van de financiële positie van de gesubsidieerde instellingen blijkt dat bij een 12-tal instellingen de financiële positie per eind 2015 zorgwekkend is. De financiële gegevens van deze twaalf instellingen zijn opgenomen in onderstaand overzicht.

Nr	Ministerie	Instelling	Liquideitsratio per eind 2015	solvabiliteitsratio per eind 2015	Schulden per eind 2015	Afhankelijkheid van subsidie	Operationeel resultaat	Totale subsidie in NAF.
1	Ministerie van Economische Ontwikkeling	CUINTI	0.97	11%	49,861	94%	(51,918)	1,985,932.00
2	Ministerie van Economische Ontwikkeling	FUGAR	0.14	-286%	Onbekend	70%	(982,801)	1,197,500.00
3	Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur	SOB	0.12	-488%	835,651	97%	454,822	10,131,744.00
4	Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur	FPESOL	0.05	-460%	6,602,556	80%	(579,371)	10,128,896.00
5	Ministerie van Gezondheid, Milieu en Natuur	FPK	0.11	-226%	233,096	40%	(57,339)	1,402,500.00
6	Ministerie van Justitie	SSHC	0.26	-58%	98,964	100%	(28,332)	1,037,700.00
7	Ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport	CSOF	0.62	-22%	3,728	34%	(71,405)	1,511,716.00
8	Ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport	FUKAKU	0.97	11%	464,388	95%	1,247	10,904,191.00
9	Ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport	SEB	0.52	-40%	66,306	31%	(49,593)	776,231.00
10	Ministerie van Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Sport	FUPAFO	0.07	-74%	Onbekend	84%	(1,108,149)	9,755,757.00
11	Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn	SBRO	0.26	-227%	3,382,599	61%	(595,455)	30,485,221.00
12	Ministerie van Sociale Ontwikkeling, Arbeid en Welzijn	SMCCM	1.11	6%	356,526	67%	(221,604)	3,023,840.00
				Totaal	12,093,675			79,317,388.00
		schuld FUGAR en FUPAFO per eind 2014			16,156,584			
					28,250,259			

* Hebben een opmerking inzake continuïteit van de instelling in hun controleverklaring

Gebleken is dat deze instellingen per eind 2015 niet voldoende liquide waren en ook niet solvabel genoeg waren. Het effect van de precare financiële situatie weerspiegelt zich in de hoogte van hun schulden. Deze instellingen hadden per eind 2015 tezamen een schuld van NAf 12.093.675 aan belastingen en sociale premies opgebouwd. Van twee instellingen hebben wij de jaarrekening van 2015 niet ontvangen. Deze instellingen hadden per eind 2014 een schuld van respectievelijk NAf 273.687 en NAf 15.882.897. Indien er zich geen wijziging heeft voortgedaan in de stand van de schuld van deze twee instellingen dan bedraagt de totale schuld van de twaalf instellingen per eind 2015 totaal NAf 28.250.259. Verder is gebleken dat het merendeel van de baten van deze instellingen afkomstig is van de overheid in de vorm van subsidie. Ook blijkt dat bijna al deze instellingen een negatief resultaat per eind 2015 hadden en dat bepaalde van deze instellingen al jaren (vanaf 2013) kampen met een negatief resultaat. Bij drie van deze instellingen heeft de accountant een opmerking ten aanzien van de continuïteit van de instelling in de controleverklaring vermeld.

Slechts bij de instelling FUPAFO heeft de overheid de maatregel genomen om de subsidierelatie met deze instelling te beëindigen wegens de zorgwekkende financiële situatie van deze instelling. De overheid wenst de dienstverlening die deze instelling biedt, anders te laten verzorgen. In hoeverre deze dienstverlening hierdoor aan de doelgroep gewaarborgd blijft is nog niet duidelijk.

Aanbevelingen

De Rekenkamer beveelt de Staten aan om van de ministers te eisen dat zij verantwoording afleggen over onderstaande aspecten:

1. Het ontbreken van de jaarrekeningen van enkele instellingen.
2. Het verlenen van subsidie ondanks dat de jaarrekeningen niet zijn ingediend.
3. De stand van de schulden van de instellingen.
4. Welke maatregelen de overheid zal nemen ter voorkoming van risico's voor de dienstverlening die de overheid moet garanderen door verdere verslechtering van de financiële positie van de instellingen.
5. Het toepassen van risico analyse en de bewaking van de dienstverlening door de instellingen.
6. Het formuleren van een subsidiebeleid.

7. De rapportage van de doeltreffendheid van de verleende subsidies aan de Staten.

Deze aanbevelingen zijn nader verwerkt op pagina 37 van dit rapport.

Dit rapport is op 19 april 2018 in concept voor wederhoor aan de ministeries die in het rapport zijn vermeld, aangeboden en op 8 juni 2018 aan de ministers waar deze ministeries onder ressorteren. Wij hebben een reactie ontvangen van de Secretaris Generaal (hierna: SG) van het ministerie van Algemene Zaken en van het ministerie van Justitie. Voor wat betreft de ministers hebben wij slechts van de minister van Onderwijs, Wetenschappen, Cultuur & Sport (OWCS) een reactie ontvangen. De opmerkingen van de SGs van de eerder vermelde ministeries en de minister van OWCS zijn voor zover relevant in dit rapport verwerkt.